

Handläggare
Annelie Hemström
Telefon: 08-508 03 453

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Redovisning av Stockholmsenkäten 2018

Förvaltningens förslag till beslut

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens redovisning av Stockholmsenkäten 2018.

Fredrik Jurdell
Stadsdelsdirektör

Emma Delgado Diaz
Avdelningschef

Sammanfattning

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år och är en enkätundersökning som riktar sig till ungdomar i årskurs 9 samt år 2 på gymnasiet. Årets undersökning visar bland annat en fortsatt positiv trend över hela staden med minskat alkohol- och tobaksbruk. Siffror över dem som uppger att de någon gång provat narkotika är sjunkande över tid i hela staden, men i Spånga-Tensta spretar siffrorna något. Andel ungdomar i Spånga-Tensta som uppger att de satsat pengar på spel eller köpt lotter de senaste 12 månaderna har sjunkit med närmare hälften sedan 2006. Det upplevda problemet med det egna spelandet har dock ökat.

Ungdomar i ytterstadsområden känner sig generellt mer otrygga än ungdomar i staden i stort. I likhet med övriga stadsdelar i staden rapporterar pojkar i Spånga-Tensta genomgående betydligt högre grad av upplevd trygghet i det egna bostadsområdet, jämfört med flickor, som har mycket låga resultat. Förvaltningen avser att arbeta vidare med den upplevda tryggheten.

Förvaltningen avser att arbeta vidare med Stockholmsenkätens resultat genom att analysera och prioritera insatser inför verksamhetsåret 2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsdelsutveckling.

Bakgrund

Stockholmsenkäten är en stadsövergripande undersökning om ungdomars levnadsvanor med 161 frågor som bland annat omfattar drogvanor, psykisk hälsa, trygghet, kriminalitet och risk- och skyddsfaktorer.

Stockholmsenkätens syfte är att kartlägga drogvanor, kriminalitet, skolk, mobbning samt risk- och skyddsfaktorer.

Enkäten genomförs vartannat år på uppdrag av socialförvaltningen och riktar sig till samtliga elever i Stockholms stad som går årskurs 9 och år 2 på gymnasiet. Enkäten är obligatorisk för kommunala skolor och frivillig att genomföra för friskolor. I Spånga-Tensta stadsdelsområde har endast kommunala skolor deltagit. Det har också varit stor skillnad i deltagande mellan skolorna, vilket kan snedfördela resultatet. Som exempel deltog 29% av eleverna på Hjulsta grundskola medan 93% av Sundbyskolans elever deltog.

Sammanlagt deltog i år 8 931 elever från 138 skolor i Stockholms stad, vilket motsvarar 41 procent av stadens elever, jämfört med 63 % år 2016 och 43 % år 2014. Av dessa är 274 elever i årskurs 9 och 206 elever från år 2 på gymnasiet boende i Spånga-Tensta stadsdelsområde.

Sammanfattning av enkätens resultat

Trygghet

Analyser av det stadsövergripande resultatet visar att fördelningen över staden gällande upplevd otrygghet i det egna bostadsområdet följer det generella mönstret för självrapporterad brottslighet.

Ungdomar i ytterstaden rapporterar betydligt högre grad av ordningsproblem i bostadsområdet och generellt är det fler ungdomar som känner sig otrygga om de går ut ensamma sent en kväll.

- Ungdomar i Spånga-Tensta känner sig generellt mer otrygga än elever i staden i stort. Likt staden rapporterar pojkar genomgående betydligt högre grad av upplevd trygghet i det egna bostadsområdet, jämfört med flickor. Sammanfattningsvis har den upplevda otryggheten minskat i årskurs 9 men ökat för ungdomar i gymnasiets år 2 sedan föregående mätning

- I gruppen pojkar årskurs 9 uppger 79% jämfört med stadens 84%, att de känner sig trygga i sitt bostadsområde om de går ut sent, det vill säga något färre än i staden som helhet. År 2016 uppgav 71% av pojkar årskurs 9 i Spånga-Tensta att de kände sig ganska eller mycket trygga.
- Lite mer än hälften, 56% av flickor årskurs 9, i Spånga-Tensta upplever sig trygga i sitt bostadsområde sent på kvällen, att jämföra med samma målgrupp i staden som helhet 65%. År 2016 svarade 49% flickor i årskurs 9 att de kände sig ganska eller mycket trygga i sitt bostadsområde en sen kväll.
- I gruppen pojkar i gymnasiets år 2 uppger 68% att de känner sig trygga i sitt bostadsområde, alltså nästan 10% färre än i årskurs 9. År 2016 svarade 81% av pojkar i gymnasiets år 2 att de kände sig trygga eller mycket trygga.
- Bland flickor i år 2 på gymnasiet så är det en lägre andel som uppger att de känner sig trygga om de går ut ensamma sent en kväll i sitt bostadsområde. 47% flickor år 2 uppger att de känner sig trygga i sitt bostadsområde ute sent en kväll. Snittet för flickor i staden för gymnasiets år 2 är 66%. Spånga-Tenstas flickor år 2 upplever sig mest otrygga i sitt bostadsområde ute sent en kväll visar en jämförelse med stadens olika stadsdelars resultat. År 2016 svarade 51% flickor i gymnasiets år 2 att de kände sig trygga eller mycket trygga.

Tobak

Tobaksanvändningen sjunker över hela staden, likaså i Spånga-Tensta. Andelen som uppger att de *inte* använder tobak (cigaretter eller snus) har ökat sedan 2002. Detta följer trenden inom staden över tid, det vill säga fler och fler ungdomar anger att de *inte* röker eller snusar. Siffrorna för stadsdelen är liktydiga, det vill säga fler ungdomar, framför allt pojkar, uppger att de *inte* röker. Ungdomar i Spånga-Tensta röker mindre än i staden som helhet. Stadsdelen har de lägsta siffrorna totalt sett i Stockholms stad, den lägsta siffran står pojkar åk 9 i Spånga-Tensta där 2% uppger att de röker (genomsnitt i staden 6%).

Dessa resultat är också jämförbara med övriga länder i Europa, den nedåtgående trenden är alltså inte begränsad till Sverige utan gäller överlag i Europa, med vissa variationer mellan enskilda länder¹.

- Bland ungdomar i årskurs 9 uppger 7% av flickor och 2 % pojkar i Spånga-Tensta att de röker dagligen eller ibland jämfört med 13% flickor och 6% pojkar i staden totalt sett. År 2016 var motsvarande siffror 6% flickor och 5% pojkar som uppgav att de rökte dagligen eller ibland.
- Bland ungdomar år 2 uppger 16% flickor och 13% pojkar i Spånga-Tensta att de röker dagligen eller ibland, jämför med 25% flickor och 17% pojkar i staden. År 2016 uppgav 16% flickor och 18% pojkar att de rökte dagligen eller ibland.

Alkohol

Få ungdomar uppger att de dricker alkohol totalt sett i Spånga-Tensta. Sammanfattningsvis ligger siffrorna över de ungdomar som *inte* använder alkohol högre än i staden som helhet. Trenden av minskat alkoholbruk bland ungdomar totalt i staden fortsätter och en positiv utveckling syns gällande årlig alkoholkonsumtion².

Från 2002 till 2016 har andelen i Stockholms stad som uppger att de *inte* dricker alkohol mer än fördubblats bland elever i årskurs 9 och nästan tredubblats bland elever i år 2 på gymnasiet.

Andelen som anger att de *inte* dricker alkohol har sjunkit sen förra mätningen 2016, men ligger fortfarande över stadens siffror totalt sett. Det är dock för tidigt att se detta som en trend utifrån endast en mätning.

- Bland ungdomar i årskurs 9 uppger 64% flickor och 70% pojkar i Spånga-Tensta att de *inte* dricker alkohol. År 2016 uppgav 75% flickor och 77% pojkar att de inte drack alkohol.
- För pojkar i gymnasiet i Spånga-Tensta är det också färre, 46% som uppger att de *inte* dricker alkohol jämfört med föregående mätning år 2016, 55% men sedan mätningarna startade 2002 är andelen ändå mindre år 2018. För flickor i gymnasiets åk 2 i Spånga-Tensta har siffrorna sjunkit, det vill säga fler säger sig dricka alkohol. 41% flickor uppger att de *inte* dricker alkohol, 2016 var siffran 48%.

Narkotika

Siffrorna över de som uppger att dem någon gång provat narkotika är sjunkande över tid i hela staden. I Spånga-Tensta spretar siffrorna något. I årskurs 9 ser vi en ökning av användning av narkotika, i

synnerhet hos flickor men i gymnasiet en minskning av användning av narkotika.

I stort sett uppger dock färre ungdomar år 2018 än år 2002 att de någon gång använt narkotika och majoriteten – mellan 80% och 90% av det totala antalet svarande ungdomar uppger över åren (2002-2018) att de *inte* använt narkotika.

- 12% pojkar och 7% flickor i årskurs 9 i Spånga-Tensta uppger att de någon gång använt narkotika, jämfört med 10% av pojkarna och 2% av flickorna år 2016. Alltså en ökning bland elever årskurs 9 som uppger att de någon gång provat narkotika, framförallt bland flickorna.
- 14% pojkar och 8% flickor år 2 på gymnasiet i Spånga-Tensta uppger att de någon gång provat narkotika. År 2016 uppgav 20% pojkar och 9% flickor att de någon gång provat narkotika, alltså en minskning år 2018.

Spel

Andelen ungdomar som uppger att de satsat pengar på spel eller köpt lotter de senaste 12 månaderna har sjunkit med närmare hälften sedan år 2006. Den uppleva problemet med det egna spelandet har dock ökat. Att satsa pengar på spel eller köpa lotter är överlag vanligare bland pojkar än flickor och främst pojkar uppger att de upplever problem med sitt spelande.

- 21% pojkar och 5% flickor i gymnasiets år 2 i Spånga-Tensta uppger att de satsat pengar på spel eller köpt lotter de senaste 12 månaderna. År 2016 är siffrorna i stort sett identiska, 21% respektive 4%.
- För ungdomar i årskurs 9 uppger 16% pojkar och 5% flickor i Spånga-Tensta att de satsat pengar på spel eller lotter. År 2016 svarade 19% pojkar och 4% flickor att de satsat pengar på spel eller lotter den senaste 12 månaderna.

Problem med sitt spelande

Pojkar i Spånga-Tensta har problem med sitt spelande, 38% pojkar men inga flickor årskurs 9 uppger att de upplevt problem av sitt spelande. Trots att siffrorna sjunkit jämfört med föregående mätning, ligger siffrorna för pojkar årskurs 9 i Spånga-Tensta högre än stadens genomsnitt 33% för 2018. År 2016 uppgav 43% pojkar och 29% flickor årskurs 9 i Spånga-Tensta att de upplevt problem av sitt spelande. År 2 på gymnasiet anger 50% *av de pojkar som uppger att de satsat pengar på spel och lotter*, att de upplever ett problem med sitt spelande. Antalet svarande flickor är i denna

undersökning för få för att räkna med ett procenttal. Samma sak med år 2016 avseende år 2 är underlaget så pass litet att resultatet inte redovisas.

Brott

Plankning

Ungdomar som uppger att de tjuvåkt på kommunala färdmedel någon gång de senaste 12 månaderna är drygt 50% över hela staden i båda årskurser. Pojkar årskurs 9 i Spånga-Tensta följer stadens siffror med 51% medan flickor årskurs 9 i Spånga-Tensta ligger under snittet och visar lägst siffror i staden med 38%. För ungdomar på gymnasiets år 2 i Spånga-Tensta så är siffrorna lägre med 38% för pojkar och 33% för flickor, även här är flickornas siffror lägst i staden.

År 2016 49% av både flickor och pojkar årskurs 9 att de någon gång tjuvåkt på kommunala färdmedel. I gymnasiets år 2 var siffrorna 53% för pojkar och 42% för flickor.

Elever som burit vapen de senaste 12 månaderna

Över staden ligger pojkarnas resultat över flickornas i de båda årskurser som deltagit i mätningen. Snittet för staden årskurs 9 är 12% pojkar som uppger att de burit vapen de senaste 12 månaderna, år 2 har det sjunkit till 11%.

- I båda dessa fall ligger Spånga-Tenstas pojkar högre, 15% pojkar årskurs 9 respektive 16% pojkar i gymnasiets år 2. År 2016 uppgav 15% pojkar årskurs 9 att de någon gång de senaste 12 månaderna burit vapen respektive 14% pojkar på gymnasiets år 2.
- 5% flickor i årskurs 9 i Spånga-Tensta uppger att de burit vapen de senaste 12 månaderna och 1% flickor i år 2. Att jämföra med stadens siffror som är 5% respektive 3%. År 2016 uppgav 4% flickor årskurs 9 i Spånga-Tensta respektive 5% år 2 att de burit vapen.

Psykisk hälsa

Det mest framträdande beträffande psykisk hälsa är de stora skillnader som råder mellan flickors och pojkars upplevda mående. I hela enkäten uppger flickor, oavsett årskurs, en betydligt högre psykisk ohälsa jämfört med pojkar. Enkäten undersöker många olika aspekter av ungdomarnas psykiska hälsa. Detta gäller oavsett vilken indikator på psykisk och psykosomatisk ohälsa som undersöks.

En större andel flickor än pojkar svarar överlag jakande på frågan att de ganska eller väldigt ofta känner sig ledsna eller deppiga utan att veta varför.

- 31% flickor årskurs 9 svarar att de ganska eller väldigt ofta känner sig ledsna eller deppiga. Spånga-Tenstas flickor ligger under stadens snittvärde som är 36%. År 2016 var den siffran 36%.
- 32% flickor i år 2 på gymnasiet svarar att de ganska eller väldigt ofta känner sig ledsna eller deppiga utan att veta varför. Även här ligger flickorna i stadsdelen under stadens snitt som är 44%. År 2016 uppgav 38% flickor i år 2 samma sak.
- Andelen pojkar som svarar att de ganska eller väldigt ofta känner sig ledsna eller deppiga utan att veta varför i årskurs 9 är 15%, något under stadens snittvärde som är 17%. År 2016 var samma siffra för Spånga-Tensta pojkar årskurs 9, 18%.
- 19% pojkar i år 2 på gymnasiet svarar att de ganska eller väldigt ofta känner sig ledsna och deppiga utan att veta varför. Genomsnitt för staden är 22%. År 2016 var motsvarande siffra 22%.
- Ungdomar i Spånga-Tensta som svarat att de tycker det är riktigt härligt att leva är i årskurs 9 pojkar 69% och flickor 65%. Detta kan jämföras med 69% pojkar och 62% flickor i staden i stort. Det vill säga inga större skillnader mellan Spånga-Tensta och staden som helhet.
- Av ungdomar i år 2 på gymnasiet svarar något färre pojkar i Spånga-Tensta än i staden som helhet att de tycker det är riktigt härligt att leva, 60% jämfört med stadens 64%. 58% flickor år 2 svarar jakande på samma fråga, jämfört med 64% av genomsnittet flickor i staden, alltså färre flickor i Spånga-Tensta som tycker det är riktigt härligt att leva jämfört med staden som helhet.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen avser att arbeta vidare med Stockholmsenkätens resultat genom att analysera och prioritera insatser inom verksamhetsåret 2019.

Känslan av trygghet är ett fokusområde. Ungdomar i Spånga-Tensta känner sig generellt mer otrygga än ungdomar i staden i stort. Likt staden rapporterar pojkar genomgående betydligt högre grad av upplevd trygghet i det egna bostadsområdet, jämfört med flickor.

Sammanfattningsvis har den upplevda otryggheten minskat i årskurs 9 men ökat för ungdomar i gymnasiets år 2 sedan föregående mätning. Flickor i Spånga-Tensta har mycket låga resultat. Förvaltningen avser arbeta vidare med trygghetsfrågan.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förvaltningens redovisning av Stockholmsenkäten 2018.

Bilagor**1. Stockholmsenkäten 2018 – Spånga-Tensta**